

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ

Θεσσαλονίκη, 06 Μαρτίου 2020

Αριθ. πρωτ.: **130825(4360)**

Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΛΙΕΙΑΣ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ: ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΚΑΙ
ΦΥΤΟΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ταχ. Δ/ση: 26^{ης} Οκτωβρίου 64
Τ.Κ.: 546 27 Θεσσαλονίκη
Πληροφορίες: Δρ Ελένη Κων/νου Κουλακιώτη
Τηλέφωνο: 2313 330 334
Τηλεομοιότυπο: 2313 330 042
Ηλεκτρονική Δ/ση: E.Koulakioti@pkm.gov.gr

ΠΡΟΣ: ΟΠΩΣ Ο ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΘΕΜΑ: ΤοBRFV: «Παρουσία του ιού σε δείγματα τομάτας θερμοκηπίου των Νομών Χανίων (1) και Μεσσηνίας (3)».

Σχετ.:

- i. α-γ. τα έγγραφα του Τμήματος Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου, της Δ/σης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής, της Γενικής Δ/σης Γεωργίας, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Υπ.Α.Α. & Τ.):
 - α. 2517/63346/25.02.2020, με θέμα «Εμφάνιση του επιβλαβούς οργανισμού Tomato Brown Rugose Fruit Virus - ΤοBRFV (Ιός της καστανής ρυτίδωσης των καρπών της τομάτας) σε θερμοκηπιακή καλλιέργεια τομάτας του Νομού Μεσσηνίας»·
 - β. 13568/323881 π.ε./21.02.2020, με θέμα «Εμφάνιση του επιβλαβούς οργανισμού Tomato Brown Rugose Fruit Virus - ΤοBRFV (Ιός της καστανής ρυτίδωσης των καρπών της τομάτας) σε θερμοκηπιακή καλλιέργεια τομάτας του Νομού Χανίων» &
 - γ. 12579/301390 π.ε./21.02.2020, με θέμα «Εμφάνιση του επιβλαβούς οργανισμού Tomato Brown Rugose Fruit Virus - ΤοBRFV (Ιός της καστανής ρυτίδωσης των καρπών της τομάτας) σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες τομάτας του Νομού Μεσσηνίας» και
- ii. το έγγραφό μας **628299(21786)/01.11.2019**, με θέμα «**ΤοBRFV: Αποστολή της Εκτελεστικής Απόφασης (ΕΕ) 2019/1615 της Επιτροπής**».

Με το παραπάνω **ii** σχετικό έγγραφό μας (βλ. ιστοσελίδα μας <http://www.pkm.gov.gr/default.aspx?lang=el-GR&page=956> στο πεδίο των Φυτοπαθογόνων Καραντίνας) μεταξύ άλλων:

σας ενημερώσαμε για τη διαπίστωση για πρώτη φορά στη χώρα μας της παρουσίας του ιού της καστανής ρυτίδωσης των καρπών τομάτας (Tomato brown rugose fruit virus, ΤοBRFV) σε δείγμα τομάτας θερμοκηπίου στην περιοχή Παλαιοχώρα του Νομού Χανίων·

σας αποστείλαμε το ενημερωτικό φυλλάδιο (έκδοση 1^η 9/2019) του Υπ.Α.Α. & Τ., σχετικά με τον Ιό της Καστανής Ρυτίδωσης των Καρπών της Τομάτας (Tomato Brown Rugose Fruit

Virus - ToBRFV), το οποίο το Υπ.Α.Α. & Τ. επιμελήθηκε μαζί με το Εργαστήριο Ιολογίας του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου. (βλ. ιστοσελίδα του Υπ.Α.Α. & Τ. http://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/Fytoeigionomikos_Elexos/ToRFV_nppo_tomato_bpi.pdf στο πεδίο του Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου) και

σας αποστέλλουμε την Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) **2019/1615** της Επιτροπής της **26**^{ης} Σεπτεμβρίου **2019** σχετικά με τη θέσπιση μέτρων έκτακτης ανάγκης για την πρόληψη της εισαγωγής και της διασποράς στην Ένωση του ιού της καστανής ρυτίδωσης των καρπών τομάτας (ToBRFV), η οποία τέθηκε σε εφαρμογή την 01.11.2019 (https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_impl/2019/1615/oj). Σημαντικά σημεία της απόφασης είναι μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- διακινούμενα φυτά και σπόροι τομάτας και πιπεριάς: πρέπει να συνοδεύονται από φυτοϋγειονομικό διαβατήριο και να ελέγχονται και για τον ToBRFV και
- εισαγόμενα στην Ευρωπαϊκή Ένωση φυτά και σπόροι τομάτας και πιπεριάς: πρέπει να συνοδεύονται από πιστοποιητικό φυτοϋγείας που να καλύπτει τις απαιτήσεις της Ένωσης και για τον ιό ToBRFV.

Με το παρόν έγγραφό μας σας ενημερώνουμε για τις τέσσερις νέες διαπιστώσεις της παρουσίας του **ToBRFV** σε δείγματα τομάτας θερμοκηπίου των Νομών Χανίων **(1)** και Μεσσηνίας **(3)** και σας υπενθυμίζουμε τα ακόλουθα:

Ο ιός αυτός περιλαμβάνεται στη λίστα επιφυλακής (**alert list**) του Ευρωπαϊκού και Μεσογειακού Οργανισμού Προστασίας Φυτών [**European and Mediterranean Plant Protection Organization (EPPO)**]¹. Η παρουσία του διαπιστώθηκε για πρώτη φορά στην Ευρώπη στη Γερμανία και Ιταλία το **2018**. Αποτελεί αναδυόμενο κίνδυνο μεγάλης σημασίας κυρίως για την καλλιέργεια της τομάτας² και της πιπεριάς. Ο ιός αυτός μεταδίδεται με την επαφή (μολυσμένα χέρια, εργαλεία, ρούχα αλλά και από φυτό σε φυτό), το μολυσμένο πολλαπλασιαστικό υλικό και πιθανόν με τον μολυσμένο σπόρο. Οι βομβίνοι (**Bombus terrestris**) μπορούν επίσης να μεταδώσουν τον ιό κατά την επικονίαση των φυτών.

Επισημαίνουμε ότι δεν υπάρχουν θεραπευτικά μέτρα για τα προσβεβλημένα φυτά. Για την αντιμετώπιση του ToBRFV προτείνεται στις χώρες όπου εμφανίζεται η εφαρμογή μέτρων εξάλειψής

¹ https://www.eppo.int/ACTIVITIES/plant_quarantine/alert_list_viruses/tomato_brown_rugose_fruit_virus

² Βλ. φωτογραφίες συμπτωμάτων στην ιστοσελίδα: <https://gd.eppo.int/taxon/TOBRFV/photos>

του. Εντός των επιχειρήσεων όπου διαπιστώνεται η παρουσία του ιού για τον περιορισμό της εξάπλωσής του προτείνονται τα εξής μέτρα υγιεινής των καλλιεργειών:

Χρησιμοποίηση υγιούς σπόρου.

Συστηματικός έλεγχος των σπορείων και απομάκρυνση/καταστροφή των φυταρίων που τυχόν έχουν προσβληθεί ή εμφανίζουν ύποπτα συμπτώματα.

Χρησιμοποίηση υγιών φυταρίων για φύτευση.

Έλεγχος κατά διαστήματα των φυτών, μετά τη μεταφύτευσή τους στον αγρό ή στο θερμοκήπιο και απομάκρυνση/καταστροφή όσων εμφανίζουν συμπτώματα ίωσης.

Συχνή απολύμανση εργαλείων με εμβάπτιση σε διάλυμα χλωρίνης περιεκτικότητας 0,5% NaOCl ή Virkon[®] S ή αποβουτυρωμένου γάλακτος (τουλάχιστον 3,5% περιεκτικότητα σε πρωτεΐνη).

Πλύσιμο των χεριών με σαπούνι και ξέπλυμα με άφθονο νερό πριν από κάθε χειρισμό των φυτών.

Χρησιμοποίηση παπουτσιών, φόρμας και γαντιών μιας χρήσης από τους εργαζόμενους που εκτελούν τις διάφορες καλλιεργητικές εργασίες και αλλαγή αυτών μεταξύ διαφορετικών εγκαταστάσεων. Αποφυγή επαφής των υγιών φυτών με τα χέρια που έχουν έρθει σε επαφή με ασθενή φυτά (εκρίζωση, δέσιμο, κλάδεμα, κ.λπ.), εκτός αν τα χέρια έχουν προηγουμένως πλυθεί καλά.

Καλό πλύσιμο όλων των επιφανειών, δίσκων, κ.λπ., εντός των θερμοκηπίων μεταξύ των μεταφυτεύσεων/φυτεύσεων.

Μείωση κατά το δυνατόν της μετακίνησης των εργατών μεταξύ των διαφόρων τομέων της επιχείρησης.

Αφαίρεση ζιζανίων στους χώρους πέριξ των θερμοκηπίων.

Μέριμνα για απομάκρυνση και καταστροφή των υπολειμμάτων της καλλιέργειας καθώς και απολύμανση των χώρων του θερμοκηπίου.

Ύπαρξη ταπέτων με απολυμαντικό στην είσοδο των θερμοκηπίων.

Με σκοπό την εξάλειψη του ιού της καστανής ρυτίδωσης των καρπών τομάτας (Tomato brown rugose fruit virus, ToBRFV) στη χώρα μας, παρακαλούμε τους παραλήπτες του εγγράφου οι οποίοι είναι:

επαγγελματίες/υπεύθυνοι επιχειρήσεων παραγωγής ή/και διακίνησης σπόρων τομάτας και πιπεριάς να εφαρμόζουν την Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) 2019/1615 της Επιτροπής της¹26 Σεπτεμβρίου 2019 παράγοντας ή/και διακινώντας σπόρους απαλλαγμένους από τον ToBRFV, οι οποίοι θα συνοδεύονται από φυτοϋγειονομικό διαβατήριο (φ.δ.).

επαγγελματίες/υπεύθυνοι επιχειρήσεων παραγωγής ή/και διακίνησης φυτών τομάτας και πιπεριάς να εφαρμόζουν την Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) 2019/1615 της Επιτροπής της¹26 Σεπτεμβρίου 2019 παράγοντας ή/και διακινώντας φυτά απαλλαγμένα από τον ΤοBRFV, τα οποία θα συνοδεύονται από φυτοϋγειονομικό διαβατήριο (φ.δ.).

Οι παραγωγοί σποροφύτων τομάτας και πιπεριάς εφαρμόζοντας την Απόφαση 2019/1615 να χρησιμοποιούν σπόρους απαλλαγμένους από τον ΤοBRFV και συνοδευόμενους από φ.δ. και να λαμβάνουν μέτρα προστασίας των νεαρών φυτών τομάτας και πιπεριάς από τον εν λόγω ιό. Παρακαλούμε, επίσης, τους συναδέλφους Γεωπόνους, οι οποίοι ασχολούνται με τη φυτοπροστασία ή/και τη διακίνηση σπόρων και φυτών τομάτας και πιπεριάς να ενημερώνουν τους παραγωγούς των εν λόγω φυτών σχετικά με την ασθένεια που ο ιός της καστανής ρυτίδωσης των καρπών τομάτας (Tomato brown rugose fruit virus, ΤοBRFV) προκαλεί και τα μέτρα αντιμετώπισής του.

Μ.Ε.Α.

Ο ΑΝ. ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΠΡΟΣ:

Επαγγελματίες/υπευθύνους επιχειρήσεων παραγωγής και διακίνησης φυτών³ της Μ.Ε. Θεσσαλονίκης εγγεγραμμένους στο Μητρώο για τη δυνατότητα χρήσης φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου [Υπ' όψιν υπευθύνων φυτοϋγειονομικών θεμάτων (Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας)]

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Υπ.Α.Α. &Τ.

i) Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου (Π.Κ.Π.Φ. & Π.Ε.) Θεσσαλονίκης, Ταχ. Θυρ. 60436, Θέρμη, 570 01 Θεσσαλονίκη, Ηλεκτρονική Δ/ση: pkpfpe7@otenet.gr (Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας)

ii.) Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης Θεσ/νίκης [Πρώην Κέντρο Ελέγχου Πιστοποίησης Πολλαπλασιαστικού Υλικού και Ελέγχου Λιπασμάτων (ΚΕ.Π.Π.Υ.Ε.Λ.) Θεσ/νίκης], Λ. Γεωργικής Σχολής, 570 01 Θέρμη Θεσσαλονίκης, Ηλεκτρονική Δ/ση: keppyel1@gmail.com (Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας)

iii) Ελληνικό Γεωργικό Οργανισμό «ΔΗΜΗΤΡΑ» (ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ»)

α. Ινστιτούτο Γενετικής Βελτίωσης & Φυτογενετικών Πόρων, Ε.Ο. Θεσσαλονίκης - Πολυγύρου, Τ.Κ.: 570 01 Θέρμη Θεσσαλονίκης, Τ.Θ.: 60458, Ηλεκτρονική Δ/ση: dir.kge@nagref.gr (Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας) και

β. Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών (Ι.Δ.Ε.), Εργαστήριο Δασικής Εντομολογίας και Νηματωδών, 57006 Βασιλικά - Θεσ/νίκη [Υπ' όψιν Ειδικού Ερευνητή: Δρος Αβτζή Δημητρίου, Ηλεκτρονική Δ/ση: dimitrios.avtzis@fri.gr (Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας)]

2. Δήμος & Αγροτικούς Συνεταιρισμούς Μ.Ε. Θεσσαλονίκης [Υπ' όψιν Γεωπόνων (Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας)]

3. Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.) - Παράρτημα Κεντρικής Μακεδονίας, Ελευθερίου Βενιζέλου 64, Θεσσαλονίκη, Ηλεκτρονική Δ/ση: geotekma@otenet.gr (Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας)

4. Καταστήματα Εμπορίας Γεωργικών Φαρμάκων [Υπ' όψιν υπευθύνων επιστημόνων (μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας)]

5. Σωματείο Γεωπόνων Ιδιωτικών Υπαλλήλων Ελλάδας & Ομοσπονδία Συλλόγων Γεωπόνων Ιδιωτικών Υπαλλήλων Ελλάδας (Ο.Σ.Γ.Ι.Υ.Ε.), Μαραθώνος 11, Τ.Κ.: 546 38, Ηλεκτρονική Δ/ση: osgiye@gmail.com [Υπ' όψιν Βασιλείου Γουτούλη (Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας)]

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

Φυτοϋγειονομικοί ελεγκτές της Δ.Α.Ο. & Α. της Μ.Ε. Θεσσαλονίκης.

³ Σύμφωνα με το σημείο 1, του άρθρου 2, με θέμα «Ορισμοί», του νέου κανονισμού για τη φυτοϋγεία 2016/2031 για τα «φυτά» ισχύει ο ακόλουθος ορισμός: τα ζωντανά φυτά και τα ακόλουθα ζωντανά μέρη φυτών:

α) σπόροι, υπό τη βοτανική τους έννοια, διαφορετικοί από εκείνους που δεν προορίζονται για σπορά·

β) φρούτα, υπό τη βοτανική τους έννοια·

γ) λαχανικά·

δ) κόνδυλοι, κονδυλώδης βλαστός, βολβοί, ριζώματα, ρίζες, υποκείμενα, στόλωνες·

ε) βλαστοί, στελέχη, καταβολάδες·

στ) κομμένα άνθη·

ζ) κλαδιά με ή χωρίς φύλλωμα·

η) κομμένα δέντρα που διατηρούν το φύλλωμά τους·

θ) φύλλα, φύλλωμα·

ι) καλλιέργειες φυτικών ιστών, συμπεριλαμβανομένων των καλλιέργειών κυττάρων, του βλαστοπλάσματος, των μεριστωμάτων, των χιμαϊρικών κλώνων και του υλικού από μικροπολλαπλασιασμό·

ια) ζωντανή γύρη και σπόρια·

ιβ) οφθαλμοί, τεμάχια φλοιού με οφθαλμό, μοσχεύματα, εμβόλια, εμβολιασμένα φυτά·